

OECD Communications Outlook 2009

Summary in Dutch

Vooruitzichten OESO 2009 - Communicatie

Samenvatting in het Nederlands

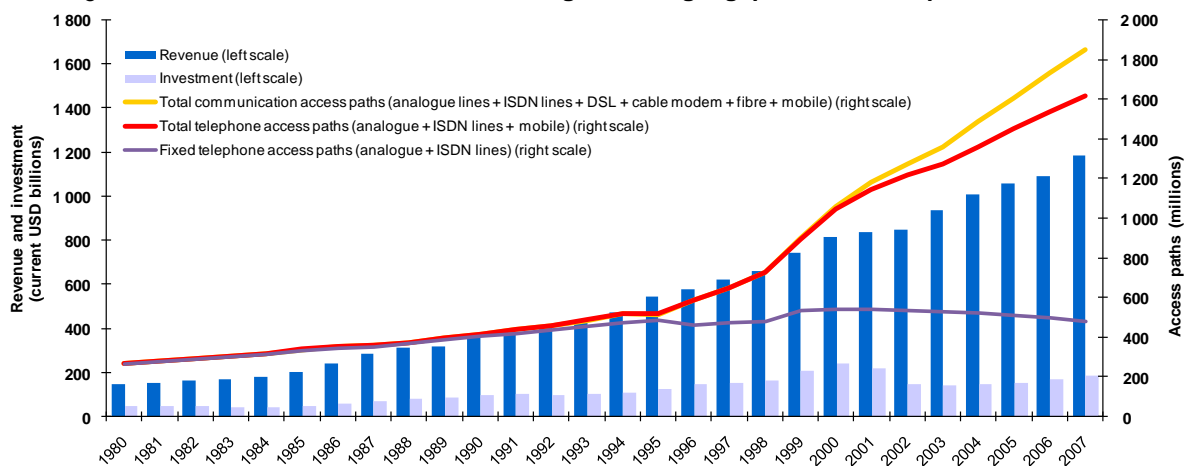
- In deze tiende editie van de tweejarige *OESO Vooruitzichten Communicatie* wordt speciale aandacht geschonken aan de veranderingen die zich in deze branche hebben voorgedaan en aan de ontwikkelingen op het gebied van nieuwe-generatie communicatienetwerken.
- Een opmerkelijk aspect is de sterke groei van abonnementen en inkomsten in de telecommunicatiesector, ondanks de dalende prijzen aan de kant van de eindgebruikers.
- Verder komen in deze uitgave onderwerpen aan de orde die verband houden met de toenemende rol van Internet en de ontwikkeling van de markt voor omroepdiensten dankzij breedbandnetwerken. Ook de belangrijkste veranderingen op het gebied van de regelgeving gericht op versterkte concurrentiewerking en groei worden in deze *Vooruitzichten* onderzocht.

Upgrade naar nieuwe-generatie (draad- en draadloze) netwerken

De telecommunicatiebedrijven die de internetzeepbel van de jaren rond de eeuwwisseling hebben overleefd zijn over het algemeen sterker en alerter dan vroeger. Deze waakzaamheid heeft hen misschien gered in deze tijden van ingrijpende veranderingen op de telecommarkten. Communicatieaanbieders werken voortdurend aan de verbetering van hun netwerken om concurrerend te blijven en hun inkomsten te verhogen. Aanbieders van vaste lijnen en kabelaansluitingen investeren in nieuwe radio-interface upgrades om dataservices te kunnen bieden met nog hogere overdrachtsnelheden.

Deze veranderingen waren mogelijk dankzij zware investeringen. De telecomsector heeft in 2007 USD 185 miljard geïnvesteerd, 9% meer dan in 2005 (zie Figuur 1). De investeringen zijn in de afgelopen vier jaar toegenomen, vergeleken met de sterke daling die geconstateerd werd in de jaren tussen 2000 en 2003.

Figuur 1. Trends in de inkomsten, investeringen en toegangspaden van de openbare telecomsector

Inkomsten en investeringen (huidige USD x miljard)

Toegangspaden (x miljoen)

■ Inkomsten (schaal links)

■ Investerings (schaal links)

—Totaal aantal toegangspaden communicatie (analoge aansluitingen + ISDN-lijnen + DSL + kabelmodem + glasvezel + mobiel) (schaal rechts)

—Totaal aantal toegangspaden telefonie (analoog + ISDN-lijnen + mobiel) (schaal rechts)

—Aantal toegangspaden vaste telefoon (analoog + ISDN-lijnen) (schaal rechts)

Investeren in communicatie-infrastructuur speelt een steeds belangrijker rol in het totale investeringsbeleid van een land. In 2007 bereikten de telecommunivesteringen in de OESO een aandeel van 2,2% van de bruto investeringen in vaste activa en telecoaanbieders behoren meestal tot de grootste privé-investeerders in hun nationale economie.

Ondanks de sterke groei in 2007 zal de wereldwijde financiële crisis van 2008-'09 waarschijnlijk een domper zetten op de investeringsplannen van veel aanbieders, met als gevolg een vertraging in de plannen voor investeringen in core netwerken. De crisis zal misschien ook een negatieve impact hebben op de komst van nieuwe spelers op de markt die toegang tot de kredietmarkt nodig hebben om zich te ontwikkelen en te concurreren met meer kapitaalkrachtige spelers. Sommige regeringen beseffen het economische belang van breedbandnetwerken in de economie en investeren in de uitbreiding en upgradering van high-speed toegang in het kader van fiscale stimuleringspakketten.

Regelmatige inkomstengroei

De mensen maken steeds meer gebruik van telecomdiensten voor hun sociale en economische contacten. In de afgelopen twintig jaar is het aandeel van het huishoudbudget dat besteed wordt aan communicatiediensten aanmerkelijk sneller gestegen dan andere huishoudposten. Gemiddeld besteden huishoudens 2,2% van hun budget aan communicatiediensten, en zelfs in economisch moeilijke tijden toont de vraag naar diensten een stijgende lijn.

Telecommunicatie is in de OESO-regio een markt van USD 1,2 biljoen (zie Figuur 1). De telecommarkten hebben sinds 1990 een betrekkelijk regelmatig groeitempo gekend van 6% per jaar, zelfs in tijden van economische verslechtering. Het feit dat de aanbieders deze historische groeicijfers hebben kunnen handhaven ondanks de daling van de gesprekskosten bewijst dat zij in staat zijn zich snel aan te passen aan veranderende marktsituaties en nieuwe inkomstenstromen te ontwikkelen.

Spraakverkeer blijft de belangrijkste bron van inkomsten voor de aanbieders, ondanks de dalende gesprekskosten voor zowel vaste als mobiele verbindingen. Inkomsten uit mobiele communicatie vormden in 2007 in de OESO-regio 41% van de totale telecommunicatie-inkomsten, een toename met 22% ten opzichte van tien jaar eerder. In tien landen is de sector mobiele

communicatie tegenwoordig in termen van inkomsten belangrijker dan de sector vaste communicatie.

Meer abonnementen

De afgelopen twee jaar werden gekenmerkt door twee grote groeisectoren op het gebied van telecomdiensten: mobiele en breedbandcommunicatie. De abonnementen voor mobiele en breedbanddiensten vormden in 2007 samen 74% van de gezamenlijke telecomabonnementen. Mobiele communicatie was goed voor 61% van de gezamenlijke abonnementen, terwijl standaard telefoonaansluitingen nog maar 26% vormden. Dit is een ingrijpende verandering vergeleken met het jaar 2000, toen er meer vaste dan mobiele abonnees waren.

Het totale aantal vaste, mobiele en breedbandabonnementen bereikte in 2007 in de OESO-regio 1,6 miljard voor ruim 1 miljard inwoners (zie Figuur 1). Een cijfer ter illustratie van de groei van onze communicatiemogelijkheden: we beschikken in 2007 over zeven maal zo veel toegangspaden als in 1980. Deze opmerkelijke toename benadrukt de groei van de telecomsector in deze periode.

Mobiele abonnementen zijn in de laatste twee jaar toegenomen met een samengesteld jaarlijks groeipercentage van 10%, waarmee het aantal mobiele abonnementen in de OESO in 2007 is gegroeid tot 1,14 miljard. Dit komt neer op een effectieve penetratiegraad van 96,1 mobiele abonnees per 100 inwoners. Italië kende de hoogste penetratiegraad, met 151 abonnees per 100 inwoners, en er waren slechts negen landen met minder dan één abonnement per persoon.

Mobiele communicatie is snel gegroeid, hoewel de overschakeling van abonnees naar derde-generatie mobiele netwerken meer tijd heeft gekost dan aanvankelijk werd verwacht. In 2007 maakte slechts 18,2% van de mobiele abonnees in de OESO gebruik van derde-generatie netwerken.

Ook breedbandcommunicatie was een belangrijke groeisector. Breedband is vandaag in alle OESO-landen de belangrijkste vaste toegangstechniek. In 2005 waren inbelverbindingen nog goed voor 40% van alle vaste Internetverbindingen, terwijl dat percentage twee jaar later nog maar 10% was. In Korea zijn inbelverbindingen hoegenaamd verdwenen: slechts 2 op de 1000 internetverbindingen zijn in dat land nog inbelverbindingen.

De groei van het aantal breedbandabonnementen heeft de opmerkelijke daling van het aantal aansluitingen voor een deel opgevangen en de verliezen van de traditionele belbedrijven beperkt, terwijl de waarde van de kabelnetwerken overal ter wereld is toegenomen. Het aantal breedband toegangspaden is in de afgelopen vier jaar met 31% per jaar gestegen. Met 60% van de gezamenlijke breedbandabonnementen in 2007 is DSL de toonaangevende breedbandtechnologie. De kabel heeft een marktaandeel van 29% en glasvezelverbindingen zijn goed voor 9%. De resterende 2% maakt gebruik van “fixed wireless” verbindingen (vast draadloos), satellietverbindingen en BPL-lijnen (breedband via het elektriciteitsnet)

Het jaar 2008 werd verder gekenmerkt door een belangrijke verschuiving in vaste breedbandtechnologieën. In juni 2008 waren Japan en Korea de eerste twee landen die meer glasvezelabbonementen dan DSL- of kabelabbonementen hadden.

Lagere prijzen

De indrukwekkende toename van het aantal abonnementen tussen 2005 en 2007 is voor een deel het gevolg van de lagere prijzen die door de telecombedrijven geboden worden. De prijzen toonden een dalende lijn voor alle communicatiediensten op alle platforms.

In de afgelopen 18 jaar is de werkelijke prijs van residentiële vaste telefoonaansluitingen gemiddeld met 1% per jaar gedaald, terwijl de zakelijke telefoonaansluitingen met 2,5% per jaar verminderden. Door de ruime beschikbaarheid van spraak-over-breedband (VoB – voice over broadband) diensten zullen de gesprekskosten via vaste telefoonverbindingen blijven dalen. Tal van VoB-plannen bieden momenteel nationale en internationale belbundels.

Mobiele abonnees hebben eveneens profijt getrokken van de prijsdalingen tussen 2006 en 2008: in twee jaar is de gemiddelde prijs voor mobiele pakketten in de OESO (vast aantal gesprekken en berichten per jaar) gedaald met 21% voor een laag verbruiksniveau, met 28% voor een middelhoog verbruiksniveau en met 32% voor het hoogste verbruiksniveau.

De prijzen dalen en bovendien is de spreiding van de gesprekken aan het veranderen: het aantal gespreksminuten per mobiele telefoon neemt toe, terwijl het aantal minuten op vaste telefoonaansluitingen afneemt. Volgens gegevens over de periode van 2005 tot 2007 worden in de meeste landen minder binnenlandse gesprekken gevoerd via het vaste netwerk. Wanneer mensen het vaste netwerk gebruiken, is dat vaker om gebruikers van een mobiele telefoon te bellen.

Ook de prijzen van breedbandcommunicatie zijn gedaald in die periode. In de laatste drie jaar zijn de breedbandprijzen in de OESO-landen aanmerkelijk gedaald. Tussen 2005 en 2008 zijn prijzen gemiddeld gedaald met 14% per jaar voor DSL- en met 15% voor kabelaansluitingen. De aanbieders hebben hun inkomsten uit breedbandcommunicatie weten te verhogen door nieuwe klanten aan te trekken en door breedband te koppelen met andere diensten, in het bijzonder met spraakverkeer.

De gemiddelde prijs van lage-snelheid verbindingen (aangekondigde download met een snelheid tot 2 megabit per seconde) bedroeg in september 2008 USD 32 per maand. Aan het andere uiteinde kostte een breedbandaansluiting met downloadsnelheden van meer dan 30 megabit per seconde gemiddeld USD 45 per maand.

Internet breidt zich uit, maar er is een tekort aan IPv4-adressen

De toename van het aantal breedbandabbonementen speelt een belangrijke rol in de groei van Internet en is tegelijkertijd een van de bronnen van

toenemende problemen. Het aantal internethosts is, wereldwijd, tussen 1998 en 2008 toegenomen met 33% per jaar tot 540 miljoen hosts in januari 2008. Meer dan de helft van hen (287 miljoen) had een topniveau generieke domeinnaam en niet een domeinnaam met een landencode.

De netwerken in OESO-landen omvatten de meeste aan het Internet gekoppelde netwerken. De OESO-landen vormen een netwerk van netwerken dat 74% van de 26.600 netwerken omvat die in 2007 op de “global routing tables” voorkomen. De VS heeft het grootste aantal netwerken met een “autonomous system assignment” (toegewezen autonoom systeem), met 43% van het wereldwijde totaal eind 2007.

Deze groei van het aantal netwerken en van de aan deze netwerken gekoppelde apparatuur heeft geleid tot een tekort aan unieke IP-adressen voor de identificatie van individuele aan het Internet gekoppelde apparatuur. Daardoor is bij alle netwerkkoperators de behoefte ontstaan om een nieuw adresseringssysteem te ontwikkelen, Internet protocol versie 6 (IPv6). Op basis van de huidige tendensen verwachten de experts dat de adressen van het systeem dat momenteel in gebruik is (IPv4) in 2011 of begin 2012 opgebruikt zullen zijn (projectie januari 2009).

Ontwikkeling van de televisieomroep

De aanbieders investeren momenteel zwaar in nieuwe hoge-snelheid breedbandnetwerken die mogelijkheden bieden voor een aanzienlijk rijkere audiovisuele beleving dan wat de vroegere breedbandaansluitingen konden bieden. Dit heeft tot gevolg dat het audiovisuele landschap in hoog tempo verandert en dat audio en video nu gebracht worden via een breed scala van netwerken en apparatuur. Televisie is niet langer het enige middel voor het tonen van videodata, nu de consument videocontent kan zien op de meest uiteenlopende apparaten.

Omroeporganisaties, telecombedrijven (vast en mobiel), Internet service providers, content aggregators, adverteerders en consumenten maken actief deel uit van een nieuwe eindgebruikersmarkt. Content wordt in een nieuwe verpakking gegoten om ervoor te zorgen dat hij toegankelijk is op alle beschikbare netwerken en apparaten. Talrijke leveranciers van elektronische apparatuur, van mobiele telefoons tot handheld audio/video apparaten, proberen hun gebruikers de beschikking te geven over content, rechtstreeks, altijd en overal.

Traditionele lineaire verspreiding van content blijft voordelen bieden boven andere media, vanwege de bijna alomtegenwoordigheid van televisie in de huishoudens. Gemiddeld bezit 95% van de huishoudens in de OESO-landen ten minste één televisietoestel. Slechts zes landen hebben een televisiepenetratie van minder dan 90% van de huishoudens. Dit biedt een sterke basis voor leveranciers van terrestrische, kabel- en satellietomroep. Tegelijkertijd is dit een uitdaging voor nieuwe mediaoperatoren die kijkers naar andere apparatuur willen lokken.

Televisie is een potentieel winstgevende markt geworden voor DSL-aanbieders en blijft een traditionele inkomstenbron voor kabeloperatoren.

Sommige DSL-aanbieders hebben met succes hun inkomsten verhoogd door televisie via DSL aan te bieden.

Veranderingen in de regelgeving ter ondersteuning van de groei

Breedband, en dus ook het Internet, wordt dikwijls gezien als een “general purpose” technologie die een grote impact heeft op een groot aantal sectoren en op de samenleving en die geleid heeft tot een aantal nieuwe innoverende diensten die snel een belangrijke plaats hebben veroverd in de economie. Breedband wordt beschouwd als een techniek die de productiviteit en de economische groei bevordert. De impact van deze technologie op de economie zal echter bepaald worden door het gebruik dat het bedrijfsleven en de consumenten ervan maken, en daarvoor moeten zij toegang hebben tot breedband van hoogwaardige kwaliteit tegen een redelijke prijs. En deze factoren houden weer nauw verband met de concurrentie op de markt.

Investeringskosten in nieuwe glasvezelnetwerken zullen de eindgebruikers hogere snelheden bieden, maar de voordelen voor de consument zullen tot op zekere hoogte bepaald worden door de marktwerking. De hoge vaste investeringskosten die nodig zijn voor nieuwe glasvezelnetwerken houden een beperking in van het aantal concurrerende glasvezelnetwerken dat een bepaalde geografische zone op zich kan nemen. Op sommige markten zal het misschien moeilijk zijn om een op faciliteiten gebaseerde concurrentie te ontwikkelen. Investeringskosten in nieuwe technologieën, zoals nieuwe-generatie toegangsnetwerken, worden voornamelijk in stedelijke gebieden uitgevoerd. Men kan zich dan ook afvragen of dit niet zal leiden tot nieuwe digitale scheidslijnen en of alternatieve technologieën, zoals high-speed wireless communicatie, geschikt zijn om landelijke en afgelegen gebieden voldoende capaciteit te bieden voor nieuwe diensten.

Rekening houdend met deze beperkingen zal het regulerende kader, dat de laatste jaren een betrekkelijke stabiliteit en maturiteit had bereikt, in veel gevallen herzien moeten worden om te zorgen dat de concurrentie bevordert wordt.

© OECD 2009

Deze samenvatting is geen officiële OESO-vertaling.

Reproductie van deze samenvatting is toegestaan, mits het OESO-copyright en de titel van de oorspronkelijke publicatie worden vermeld.

Meertalige samenvattingen zijn vertaalde uittreksels van OESO-publicaties die oorspronkelijk in het Engels en Frans zijn gepubliceerd.

Deze zijn gratis te verkrijgen via de Online Bookshop van de OESO
www.oecd.org/bookshop/

Neem voor meer informatie contact op met de eenheid OECD Rights and Translation, Public Affairs and Communications Directorate op: rights@oecd.org of per fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Bezoek onze website www.oecd.org/rights/

